

זאת

הברית

הביטאון של האגודה הארץ ישראלית של היהודים המשיחיים

כסלו תשנ"ד
דצמבר 93

4

מאמר מערכת	1
הבן האובד	2
אלוהותו של המשיח	3
הפסוק המצוטט ביותר בברית החדשה	4
צמיחה קהילתית בגליל	5
היובל השלישי לעלית ההגמון היהודי	6
הברית החדשה בסגנון מקראי	7
גיור כהלכה	8
משיח עכשיו	9
ספר חדש - חדשות	10

היובל השלישי לעליית ההגמון היהודי מיכאל שלמה אלכסנדר לירושלים

מאת: גרשון נראל

בשעות אחר-הצהריים והערב של ה- 21.1.92 נחוג ב"כנסיית המשיח" בירושלים אירוע מיוחד: ציון ראשיתו של תהליך ההתחדשות והנוכחות הפעילה של יהודים משיחיים בארץ-ישראל. בתאריך זה בדיוק, לפני מאה וחמישים שנה, הגיע לירושלים ההגמון היהודי-פרוטסטנטי הראשון של עיר הקודש: מיכאל שלמה אלכסנדר. באופן רשמי, ייצג אלכסנדר את הזרם האנגליקאני-אבנגלי בעולם הנוצרי, אך יחד עם זאת הבליט הלכה למעשה את זהותו ושורשיו היהודיים. באישיותו, במשרתו ובפעולותיו של אלכסנדר נוצר מיזוג מיוחד של רב יהודי ובישוף נוצרי; ובארץ דאז, כמו גם היום, רק מעטים באמת הבינו משמעות יחודית זו.

תמונת פנורמה משנת 1879

חלקו הראשון של הטקס נערך באולם חדר-האוכל של האכסניה הסמוכה לבניין הכנסייה. ראש העיר טדי קולק הסיר את הלוט מעל תמונת פנורמה מרשימה של איזור הר-הבית משנת 1879: תמונת השמן הגדולה נתגלתה באקראי באנגליה בעשור הקודם, ושופצה במשך כשנה במוזיאון ישראל. ראש העיר ציין כי התמונה מתווספת לרשימת תגליות אמנות חשובות אחרות הממחישות לנו את פני העיר בעבר. למרגלות התמונה הארוכה (4.5 מטר) היתה תצוגת קבע של חפצים היסטוריים מן המאה הקודמת. ביניהם, ספר הברית החדשה האישי של אלכסנדר, שנטל חלק בתרגומו לעברית, וכן כתבי יד נדירים אחרים.

החלק השני של האירוע התקיים בכנסייה. בעלי טביעת-עין חדה יכלו להבחין בחלונות הכנסייה ובמרכזה בסממנים יהודים מובהקים: פסוקים רבים מכתבי הקודש בעברית, סמלי מגן-דוד ומנורת שבעת-קנים דולקת. ראובן ברגר, אחד מזקני הקהילה המארחת, הנחה את המשך האירוע בתפילת הודיה ושירת הלל. קלווין קרומבי, ההיסטוריון של האתר ומיזומי חגיגות היובל, נשא הרצאה על הרקע ההיסטורי לעלייתו של אלכסנדר לארץ ופעילותו בה. הוא תיאר בדבריו

את העיתוי המושלם שבו חברו מעצמות אירופה הפרוטסטנטיות, אנגליה ופרוסיה, כדי לשגר לפלשתינה העותומאנית את ההגמון היהודי. קרומבי שירטט בצורה משכנעת את מערכת הקשרים שנוצרה באותה עת בין פוליטיקאים באירופה ובמזרח-התיכון לבין אנשים שניסו לממש רעיונות תיאולוגיים בזיקה לאמונה בשיבת-ציון. כבר באותם ימים הונחה התשתית הרעיונית והמעשית לנתועה הציונית ולהצהרת בלפור. לפני הדרשה של בנימין ברגר, אף הוא זקן בקהילה, הוקרנו על מסך תמונות של נופי הארץ מראשית המאה - מתוך שקופיות זכוכית נדירות. דוד פילגי, שערך את השקופיות והציגן בהומור רב, תרם באמצעותן לקירובנו אל אוירת ימי העליות הראשונות והחלוצים בארץ.

התחדשות יהודית-משיחית נמשלת ליוסף ואחיו

בדבריו, התמקד בנימין ברגר בנושא שניתן לתמצתו במשפט: "חידוש ימינו כקדם". הוא הסביר בפרוטרוט כי לאלכסנדר קדמה בארץ מורשה יהודית-משיחית עתיקה ורבת חשיבות. כפי שאנו קוראים בספר מעשי-השליחים, כבר אחרי ישוע הלכו מאות אלפי יהודים, ואלכסנדר רק החל בסגירת המעגל של פעילות יהודית-משיחית בארץ-ישראל.

אך לעומת המאה ה-י"ט וראשית המאה הנוכחית, בהן היו כאן רק קומץ של מאמינים יהודים בישוע, ציין ברגר, הרי שכיום ישנם בארץ כמה אלפי יהודים שרואים במשיחיותו ואלוהותו של ישוע התגשמות ברורה של נבואות התנ"ך. הוא גם הצביע על כך שמגמה זו של גידול במספר המשיחיים בארץ רק תלך ותגבר בעתיד. הוא קישר בין העתיד, להווה ולעבר וציין שעבורנו, פועלו של אלכסנדר היווה עוד חוליה בשרשרת העדות החיה של יהודים משיחיים בארץ.

בנימין קרא פסוקים מן הסיפור על יוסף ואחיו, והדגיש את הקשר בין רעב גשמי לרעב רוחני. כשם שהרעב בארץ כנען דחף את בני ישראל למצריים וליוסף, כך גם הרעב הרוחני לאמת אלוהית יכוון את עם ישראל היום לישוע ולמלכות השמים.

בסיום יום הזכרון הזה, שרו הנוכחים את השיר "למען ציון לא אחשה", ונעלו את האירוע בתפילה. לאחר מכן חזרו כולם לאולם שבו עמדה תמונת הפנורמה החדשה-ישנה של ירושלים, לכיבוד ולחברותא.

מעניין שלפני 50 שנה, ב-21.1.42, בזמן המנדאט הבריטי בארץ, נחוג ב-"כנסיית המשיח" טקס דומה, לציון שנת ה-100 לכינון הבישופות האנגליקאנית בירושלים. האירוע נחוג בסידרת טקסים שנמשכו שלושה חודשים ולוו בהרצאות מיוחדות ששודרו בשירות הרדיו של פלשתינה-א"י. הטקס הראשון, בתאריך 7.11.41, בא לציון את תאריך הקדשתו של אלכסנדר בלונדון לכהונת הבישופ. אז נערך טקס זה בכנסייה הקאתדרלית, היא כנסיית-הבישופ, הנקראת "ג'ורג' הקדוש" וממוקמת מחוץ לחומות, בעיר המזרחית.

בטקס השני, בתאריך 23.11.41, נערכה עצרת זכרון ליד מצבת הקבר של הגמון אלכסנדר בבית הקברות הפרוטסטנטי בהר-ציון. אולם, שיאם של האירועים היה, כמו השנה, בטקס הודיה ב-"כנסיית המשיח", ביום 21.1.42. בסיום הטקס הושמע ההמנון הבריטי. היה זה, למעשה, טקס אנגליקאני למהדרין. ההשוואה בין אירועי היובל השלישי לבין טקסי היובל השני מאלפת. לפני 50 שנה הקפידו ב-"כנסיית המשיח" על עריכת טקס אנגליקאני מובהק, כהלכתו. בדפי ההזמנה לאירוע, למשל, נאמר במפורש כי השירים בטקס יהיו אך ורק מתוך ספר המזמורים האנגליקאני הרשמי, וכי נוסח התפילות וסידורן יהא על-פי המקובל בכנסייה זו.

ביובל השלישי, לעומת זאת, שרו שירים בעברית ממכלול השירים החדשים המושרים ברוב הקהילות של יהודים משיחיים בארץ. באירוע האחרון נערכו הטקסים בחסות קהילה מקומית תוססת של יהודים משיחיים, והאווירה הכללית - למרות מספר הרצאות באנגלית - היתה בהתאם לחזונו הבסיסי של אלכסנדר. ישראלים רבים שנכחו באירוע יכלו להרגיש בפתחות הרבה למורשת שלהם.

מן הראוי גם להעיר כי בחגיגות היובל השלישי לכניסת ההגמון היהודי לירושלים בלט בהעדרו הבישוף האנגליקאני הנוכחי בעיר, סמיר קפיטי, שהוא ממוצא ערבי-פלשתנאי. לרגל ציון חגיגות היובל, הוא ערך אמנם טקס אנגליקאני נפרד בקאתדרלה שלו חודשיים לפני כן.

יוצא איפוא שהמציאות משקפת קיומם של שני כיוונים מנוגדים - קהילה בעלת אופי יהודי וישראל בשם "קהילת המשיח", ואילו קהילה בעלת-אופי ערבי-לאומי בקתדרלה "סנט ג'ורג'".

אלכסנדר ורטיסבון

ניתן להצביע על נושא נוסף: במקביל לתאריך הגעתו של אלכסנדר ההגמון לירושלים, מציינים היהודים הקאתולים, או כפי שהם מעדיפים לקרוא לעצמם "קאתולים עבריים", את יום השנה ה-150 לאירוע אחר. בתאריך 20 בינואר 1842 החלה מגמה אחרת שמתקשרת לנוכחותם של יהודים תלמידי ישוע בירושלים. בתאריך זה, ברומא, קיבל על עצמו עורך-הדין והבנקאי היהודי-צרפתי אלפונס מארי רטיסבון את האמונה בישוע כמשיח ובן-האלוהים. בעקבות זאת הוא היה לנזיר ועלה לירושלימה. בשנת 1874 השלים את בניית המנזר הנקרא על שמו, "מנזר רטיסבון", עבור נזירי מיסדר "אבות ציון". מאז קום המדינה משמש המקום כמרכז ללימודים יהודיים-נוצריים - לימודים שהם מנקודת הראות של המימסד הקאתולי ומסורתו התיאולוגית.

מכל מקום, שני האישים היהודים שהוזכרו, אלכסנדר ורטיסבון, בדרכי חשיבתם השונות, ושני המיבנים המונומנטליים שהם ביססו - האחד סמוך לשער יפו והשני בגבול שכונת רחביה - מהווים חלוצים מסוג מיוחד בתולדות ארץ-ישראל. הם אלה שהניחו למעשה את התשתית לפעילות המודרנית של שני הזרמים העיקריים בקרב היהודים המאמינים בישוע: בתלם הפרוטסטנטי ובמסלול הקאתולי. במידה רבה הם מסמלים את מבשרי ההתחדשות של עדת ישוע בארץ בעת החדשה.

לסיכום, מן האירועים שתוארו לעיל אנו שוב עדים לכך שהיסטוריה ונבואה כרוכות זו בזו. שיבת-ציון ממשיכה להתממש לנגד עינינו עם גלי העליה הגדולה מרוסיה בימינו אנו - מתוכם, לא מעטים שכבר מאמינים בכל ליבם בישוע. עכשיו עלינו לצפות גם לשיבת-ציון מארצות הרווחה, ובעיקר מארצות-הברית. ונשאלת השאלה: איזה אופי ישאו המאמינים בארץ לאחר "דור המדבר" של הראשונים?

נראה לי שדווקא בארץ-ישראל ניתן יהיה לראות יותר ויותר קהילות עצמאיות, שבדרכי פרשנותן את הכתובים ובדרך עבודתן את האלוהים באסיפות, תהיינה מעוגנות בעוצמה רבה בתנ"ך ובברית החדשה. הנצרות הכנסייתית והממוסדת של כאלפיים השנים האחרונות לא בהכרח תהווה עבורן מסגרת מחייבת. קהילות אלו תהוונה המשך ישיר וטבעי לקהילה הירושלמית בראשות יעקב, אחי האדון ■

"סממנים יהודים בכנסית המשיח"

זאת הברית

בטאון האגודה הארץ-ישראלית של
היהודים המשיחיים

כסלו תשנ"ד, דצמבר 93

גליון מס' 4

מטרות האגודה: לעודד היכרות ושיתוף פעולה בין יהודים משיחיים ולהעמיק את ההכרה ביעוד המשותף ליהודים משיחיים עם הקהילה המשיחית הכללית.

"הנה ימים באים, נאום יהוה, וכרתי את ברית ישראל ואת בית יהודה ברית חדשה. לא כברית אשר כרתי את אבותם ביום החזיקי בידם להוציאם מארץ מצריים... כי זאת הברית אשר אכרות את בית ישראל אחרי הימים ההם נאום יהוה: נתתי את תורתי בקירבם ועל ליבם אכתבנה והייתי להם לאלוהים והמה יהיו לי לעם".

(ירמיהו ל"א 33-31)

עריכה:

יוסף בן צבי

מנחם בן-חיים

ISSN 0792-643X

כתובת המערכת והאגודה:
ת"ד 7329 - ירושלים 91072
טל' 02-249480

מחיר גליון 10.00 ש"ח
דמי מנוי לשנה: 20.00 ש"ח
(בחול: \$12.00)

לחברי האגודה חינם

